

ב. בחירת חברים חדשים

הסופר יזהר סמילנסקי והמשורר חיים גורי נבחרו חברי כבוד; הסופר אהרן אפלפלד ופרופ' שמעון שרביט נבחרו חברים; ד"ר דוד טלשיר וד"ר שלמה נאה נבחרו חברים-יועצים.

ג. בחירות לוועדים

אברהם טל נבחר ליושב ראש הוועד האמרכלי, גד בן-עמי צרפתי נבחר לסגן יושב ראש הוועד האמרכלי, ואפרים חזן נבחר לחבר הוועד האמרכלי. משה אזר נבחר ליושב ראש ועד הדקדוק, וקציעה כ"ץ נבחרה לחברת ועד הדקדוק. שמעון זנדבנק נבחר ליושב ראש ועד הפרסומים.

הישיבה המאתיים ארבעים ושש (רמו)

ביום ו' באדר התשנ"ט (22 בפברואר 1999) בשעה 15:00, בבית האקדמיה בירושלים.

הנוכחים: החברים ארי אבנר, שרגא אירמאי, אילן אלדר, אהרן אפלפלד, יהושע בלאו, זאב בן-חיים, משה בר-אשר (יו"ר), אבנר טריינין, יוסף יהלום, ישראל ייבין, אהרן מגד, גד בן-עמי צרפתי, מנחם צבי קדרי, יהודה רצהבי; החברים-היועצים אפרים חזן, דוד טלשיר, אברהם יבין, אהרן ממן, שלמה נאה, קציעה כ"ץ, שמעון שרביט; המנהל הכללי נתן אפרתי; עובדי המזכירות המדעית גבריאל בירנבאום, עינת גונן, קרן דובנוב, ברק דן, מלכה זמלי, רחל סליג; סמדר ברק, שרית גורמס, עדי סלמור, דורית קדרי ממכון מזי"א; יועצת הלשון ברשות השידור רות אלמגור-רמון.

- סדר היום:**
- א. ברכות והודעה על התקציב
 - ב. נהג, שען ודומיהם - התנועה לפני הח"ע בקמץ
 - ג. הגרוניים בפועל
 - ד. מילים בשימוש כללי

א. ברכות והודעה על התקציב

מ' ברי-אשר: אני מתכבד לפתוח את הישיבה ולקדם בכרכה את החברים ואת החברים-היועצים החדשים שנבחרו בשתי ישיבות הבחירות האחרונות ומשתתפים היום לראשונה: האד' אהרן אפלפלד, דוד טלשיר, אהרן ממן ושלמה נאה. אני מאחל להם ולנו עבודה נעימה ופורייה באקדמיה.

בישיבה האחרונה נידון ואושר התקציב, אך מאחר שלא אושרו אז עדיין תקציב המדינה ותקציב משרד החינוך והתרבות, היו הסכומים שפורטו בו על תנאי. מאז אושר התקציב בכנסת, ומנכ"ל האקדמיה האד' אפרתי ימסור על כך הודעה.

נ' אפרתי: בעקבות אישור התקציב על ידי הכנסת התברר שהגידול בבסיס התקציב של האקדמיה לשנה הזאת גבוה מכפי ששיערנו, והוא קרוב לחמישים אחוזים. זהו גידול ניכר ומבורך עד מאוד בתקציבנו, ויש בהחלט לזקפו לזכות שר החינוך והתרבות הרב יצחק לוי, שבניגוד לקודמיו גם הבטיח וגם קיים.

ב. נהג, שען ודומיהם – התנועה לפני הח"ע בקמץ

מ' בר-אשר: אנו פותחים בשני ענייני דקדוק. הראשון שבהם נוגע בסוגיית נהג ואחיותיה, ויציגו האד' בירנבאום; השני – אף הוא עוסק בגרוניים – הוא המשכו של הדיון בישיבה רמד, ותציגו הגב' גונן, מזכירת ועדת הדקדוק. יחתום את הישיבה דיון במילים בשימוש כללי.

הודעת ועדת הדקדוק

צורות בסגול לפני הח"ע בקמץ (נהג, שען ודומיהם, גחלים, בחרות)

1. הוועדה החליטה שלא להחיל את שינויי התנועות הנובעים מכללי הי"א הידיעה על השמות, אלא לקיים צורה אחת ביחיד ובנטייה.
2. הנימוק: אין מקום להחיל בדיעבד חוקים פונטיים שאינם מתקיימים היום על מילים שאין לחן נטייה במקרא (כך למשל איננו מנקדים יְמֹת־מֶחָה?).
3. הוועדה החליטה לדבוק בצורה המשקפת את המשקל פֶּעַל, ולפי זה: נְהָג, נְהָגִים. הוא הדין לשמות אחרים במשקל זה: שֶׁעַן, פָּחַח וכו'.
3. אשר למילים אחרות – מילים מן המקרא שצורתן הנוטה מתועדת בסגול ינוקדו כפי שהן במקרא, כגון פְּהָרוֹת (אבל צְהָבוֹת).
- כך גם: גְּחָלִים, אֶחָד / אֶחָד־, אֶחָיו.

בעקבות החלטות אלו מובאת כאן הצעת החלטה:

בשמות במשקל פֶּעַל שֶׁעַי הפועל שלהם הח"ע – תבוא פ' הפועל בתנועת a (לפני הי"א וחי"ת בפתח; לפני ע"יין בקמץ) בכל הנטייה. למשל: נְהָג נְהָג־ נְהָגִים נְהָגִי; פְּחָח פְּחָח־ פְּחָחִים פְּחָחִי פְּחָחוּ; שֶׁעַן שֶׁעַן־ שֶׁעַנִים שֶׁעַנִי. תערה: מילים שצורת היסוד שלהן או צורתן הנוטה מתועדת במקרא בסגול לפני עיצור גרוני – יתקיים בהן הניקוד שבמקרא, כגון אֶחָד אֶחָד־; גְּחָלִים גְּחָלִי; אֶח אֶחָיו; בְּהָרֵת בְּהָרוֹת.

רקע

א. בישיבת המליאה רל נידונו שתי שאלות הנוגעות לניקודן של המילים הנדונות: ניקוד הי"א הידיעה וניקוד מילת השאלה 'מה'. אשר לה"א הידיעה – התקבלה החלטה שלא לשנות את הכללים המקובלים לניקודה לפני גרוניים; אשר למילת השאלה 'מה' – הוחלט לקבוע את ניקודה בקמץ ובלי דגש אחריה.

ב. עיקר הדיון בוועדת הדקדוק היה בשם נהג – לאור איר-האחידות בשם הזה. ואלו הנתונים: מאגר המונחים של האקדמיה: נְהָג, נְהָגִים (מונחי המכונית, התשט"ו); אבא בנדויד (מדרך לשון לרדיו ולטלוויזיה): נְהָג, נְהָגִי, אבל: נְהָג (כמו אֶחָד־); ברקלי (לוח השמות): נְהָג, נְהָגִי, נְהָגִי;

מדן: נְהָג לצד נְהָג; אבר-שושן: נְהָג לצד נְהָג; נְהָגִי, נְהָגִי; נְהָגִי, נְהָגִי; נְהָגִי, נְהָגִי.

ג. החלטת ועדת הדקדוק מפברואר 1968: הוחלט לנקד נְהָג כמו ברבים, ולא להזיק את ניקוד השם אל ניקוד הי"א הידיעה לפני הי"א קמוצה. דין אחד לכֶּחֶשׂ פְּחָשִׁים ולנְהָגִים.

ד. מקרים של סגול לפני ה"א בחברה מוטעמת על פי גזניוס: וְלַבְּהֶרֶת (ויקרא יד, נו), הַטְּהָרוּ (במדבר ח, ז; דברי הימים ב, ל, יח).

ה. החלטה מכללי הפתח: תן דעתך שהפתח מתקיים לפני חייית, עם שאין בה הכפלה. למשל: צַח צָחָה צָחִים, לַח לָחָה לָחִים, שָׁח שָׁחָה שָׁחִים. בנקבה גם: צָחָה, לָחָה, שָׁחָה.

ג' בירנבאום: במילון למונחי המכוניות משנת התשט"ו נקבע נְהַג, נְהַגִּים, על פי הכלל הטברני שה"א הידיעה לפני הברה קמוצה לא מוטעמת מנוקדת סגול ולפני הברה קמוצה מוטעמת יכולה להינקד קמץ. החלטה זו יצרה הבדל לא רק בין צורת היחיד לרבים, אלא גם בין נְהַג ובין פְּחָח. בשנת 1968 החליטה ועדת הדקדוק להשוות את נהג לפתח וקבעה נְהַג. הדברים שבו ונידונו במהלך השנים הן בוועדת הדקדוק הן במליאה. בישיבה האחרונה של ועדת הדקדוק נחלק הדיון לשניים. תחילה נידונה שאלת ההבדל בין צורת היחיד ובין צורת הרבים; פה אחד החליטה הוועדה שבהבדל כזה אין איש רוצה. אז עברה הוועדה לדון בשאלה איזו היא הצורה הרצויה, והחליטה להמליץ על פ' השורש בתנועת a – תנועת המשקל הרגילה – ולא על e, למצט אותם שמות הבאים במקרא בתנועת e, כמו נְחָלִים. הבדל יהיה בניקוד – לא במבטא – בין שְׁעַן לְנְהַג, פְּחָח, על פי ההבדל בכללי תשלום הדגש בין עי"ן ובין ה"א וחי"ת.

א' אלדר: מדוע הוחלט להפריד בין כללי ה"א הידיעה לכללי משקלי השמות? מדוע בה"א הידיעה יפה כוחם של החוקים הפונטיים ואילו כאן כבר לא?

י' בלאו: יש הבדל בין מעמד ה"א הידיעה למעמדן של מילים יחידות. משמעות החלטה דומה לגבי ה"א הידיעה גורפת בהרבה.

א' טריינין: בסופו של דבר אנו עלולים למצוא עצמנו משנים צורתן של מילים מקראיות. למשל, צורת הרבים של בְּהֶרֶת היא בלשון הדיבור היום בְּהֶרוֹת ולא בְּהֶרוֹת.

מ' בראשר: בישיבת המליאה שדנה בניקוד המילה מה ביקש האד' בן-חיים להתיר לבטא את ה"א הידיעה בתנועת a תמיד, אך לא נמצא לכך העוז במליאה. ייתכן שבהחלטה היום יהיה משום צעד נוסף בכיוון זה.

ז' בן-חיים: אני מבקש להדגיש כי לא ביקשתי לשנות את ניקוד ה"א הידיעה. כל שביקשתי הוא שייקבע כי הגייתה בתנועת a – גם כשהמסורת הטברנית גורסת סגול – לא תיחשב שיבוש. הלוא הייתה מסורת חשובה ומאוששת, המסורת הבבלית, שנשתמרה במבטאה אצל התימנים, ובה נהגתה ה"א הידיעה a כשבמסורת הטברנית היא נוקדה בסגול.

הצבעה

בעד הצעת הוועדה – רוב גדול

נגד הצעת הוועדה - 0

נמנע - 1

התקבלה הצעת הוועדה.

ג. הגרוננים בפועל

הודעת ועדת הדקדוק

תיקונים בעקבות הערות שהתקבלו ובעקבות ההערות בישיבת המליאה רמד

א. הערה כללית

מונחים שהשימוש בהם חיוני לשם ניסוח כללים בהירים, אולם הם אינם מדויקים תמיד מצד המדע, יכתבו במרכאות, למשל "תשלום דגשי", "שווא מרחף", תנועה "גדולה", תנועה "קטנה".

ב. תוקן נוסחם של כמה מסעיפי פרק ב:

1. ניקוד התחילית בבניין קל עתיד לפני פ' הפועל גרונית [סעיף 1]
נוסח הסעיף: בבניין קל במשקל יפעול אותיות ית"ן והל' בשם הפועל מנוקדות בפתח לפני הח"ע, כגון יְהַרְס, תַּחְשָׁבִי, יְהַדֵּף, יְחַשֵּׁף, לְעַמֵּד.

בעקבות הערת א' דותן תוסף הערה: כן מנוקדות בפתח האותיות ב"כ השימוש ווי"ו החיבור בבואן לפני צורות המקור, כגון בְּעָבַר, פְּעֻשׁוֹת, וְחָשַׁב.

2. ניקודה של נו"ן הנפעל (בעבר ובהווה) לפני פ' הפועל גרונית [סעיף 2]
נוסח הסעיף: בפעלים נְעַנֶּה, נַעֲשֶׂה הנו"ן מנוקדת בפתח. בצורת הנסתרת (כשע' הפועל מנוקדת שווא) עדיפה הצורה בסגול: נַעֲשֶׂתָה, נְעַנְתָּה.

א' דותן ביקש להתיר במפורש את הצורה נְעַנְתָּה. ועדת הדקדוק החליטה שלא לשנות את עמדתה בנוגע להעדפת הצורה בסגול. עם זאת ההעדפה תצוין על ידי כתיבת הצורה בפתח בסוגריים:

צורת הנסתרת (כשע' הפועל מנוקדת שווא) היא נַעֲשֶׂתָה (לצד נְעַנְתָּה), נְעַנְתָּה (לצד נְעַנְתָּה).

3. בעקבות הערת א' דותן תוסף הדוגמה אֶהָבּוּ לכלל בדבר תנועת פ' הפועל בציווי נוכחת ונסתרים בבניין קל בפועל ע' הפועל גרונית [סעיף 6]

4. בעקבות הערת ח"א כהן ישונה הניסוח 'פועלי ל' הפועל גרונית' שבסעיף 7.

5. תנועת ע' הפועל בביעל בפועל ע' הפועל ולי' הפועל רי"ש [סעיף 11]
נוסח הסעיף (ההערה): בביעל, כשע' הפועל או ל' הפועל היא רי"ש, יש הנוקטים צורות מלומדות בפתח בע' הפועל, כגון סָרַב, בָּרַךְ, שָׁרַת, תָּאָר.

בעקבות ערעורו של א' דותן על הביטוי "צורות מלומדות" הוחלט לוותר עליו.

הנוסח החדש של החערה: בפועל, כשע" הפועל או ל' הפועל היא רי"ש, יש הנוקטים פתח בע" הפועל, כגון סָרַב, בָּרַד, שָׁרַת, תָּאַר.

הגרוניים בפועל – פרק ג: השוואים

ועדת הדקדוק דנה רק בסעיפים, במילים או בהערות שנדרשה בהם החלטה (הללו מסומנים כאן בסימן *), ואילו הכללים האחרים התקבלו בלא דיון. הכללים שכבר אושרו במליאה סומנו בסימן +.

1. חטף במקום שווא

א. שווא נע

בעיצורים הגרוניים בא חטף תמורת שווא נע.

ב. שווא נח

בעיצורים הגרוניים יישמר השווא הנח או יומר בחטף, כגון טָאָטָא או טָאָטָא, נַעְצָב או נַעְצָב, נְחָדָף או נְחָרַס, וכן לְחַפֵּף* או לְחַפֵּף.

השווא הנח נשמר תמיד בעיצורים גרוניים בל' הפועל (הח"ע"*) באמצע המילה – בהברה מוטעמת: תְּמַחֲתִי, תְּשַׁפְּחֶנָּה; או בהברה לא מוטעמת לפני תי"ו: שְׁמַעְתֶּם, שְׁלַחְתֶּנוּ. בהברה לא-מוטעמת שלא לפני תי"ו יכול לבוא חטף, כגון שְׁכַחְנוּדָּ, יְדַעְנוּס, אבל בסמוך לכינויים דָּ רְכָם בא תמיד חטף פתח: אֶשְׁלַחְךָ (שמות ג, י) וכיו"ב.

ג. השווא המכונה "מרחף"***

שווא "מרחף" יומר בדרך כלל בחטף, כגון מְחַקִּי, אֶחְזִי.

בפעלים שיש בהם רצף של גרוניים (במקום השני והשלישי של המילה) עשוי השווא המכונה "מרחף" להישאר כשווא או להינקד בחטף; למשל: נְאָחְזוּ, נְאָחְזוּ, נְאָחְזוּ, נְאָחְזוּ; כמו כן אפשרי ניקודה של האות הגרונית הראשונה בשווא נח (כבצורות ללא גרונית): נְאָחְבוּ.

* השווא בשם הפועל של בניין קל נחשב שווא נח.

** נטיית פועלי ל"א נידונו בנפרד (ישיבת המליאה רלח).

*** שווא שמקורו בתנועה הבא באות לא דגושה אחרי תנועה "קטנה".

2. תנועת החטף

א. בדרך כלל בא חטף פתח במקום השווא, כגון אֶמְרָתֶם, תְּבַחְרִי, לַעֲמֹד, עֲשׂוּ, נְשַׁאֲרָה, נְחָלוּ.

במקרים אחדים תנועת החטף אינה פתח, ואלו הם:

ב. חטף סגול

(1) אחרי תחילית המנוקדת בסגול, כגון לְאָסֹף, נְחָרַס, הִחְשִׁיב, הִעֲבִידוּ.

במקרא יש גם צורות כגון יִאָחְזוּדָּ (ירמיהו יג, ב), וְאֶחְזִי (רות ג, טו).

(2) בפועלי פ' הפועל אלי"ף בציווי של בניין קל (בגוף נוכח ונוכחות, בדומה לצורת העתיד), כגון אָגֹר, אֶמְצֵךְ, אֶגְרֶנָּה.

במקרא גם בחטף פתח, כגון אָבַד (דברים ז, כ), וּבָאָבַד (משלי יא, ט), אָחוּז (מלכים א ו, ו), בָּאָלַל (במדבר כו, ט).

(3) בפעלים הִיָּה וְחָיָה בעבר נוכחים: הִיָּתְס־ן (לצד הִיָּתְס־ן), חִיָּתְס־ן (לצד חִיָּתְס־ן);

בפועל הָיָה בציווי: הִיָּה, הִיָּה (לצד הִיָּה), חִיָּה, חִיָּה.

ג. חטף קמץ

אחרי תחילת המנוקדת בקמץ קטן, כגון הַאֲרָץ, מְעַמְדֵת, אֶחָזֶק.*

* ראה גם פרק ב, סעיף 4.

3. חטף לפני שווא

באמצע המילה, במקום שהיה צריך לבוא חטף לפני שווא, באה רק תנועת החטף, כגון תַעֲמֹדִי, יֶאֱסֹפוּ, נֶאֱסָפָה, הָאֶכְלָה, שְׁעֵשְׂעָה. אבל בתחילת המילה – בציווי של בניין קל – בא חיריק, כגון הָרְסוּ, חֲשָׁבִי, עֲמְדוּ.

4+. ניקוד ל' הפועל החייע בצורת הנוכחת בעבר

ל' הפועל החייע בצורת הנוכחת בעבר מנוקדת בפתח או בשווא: לְקַחְתָּ או לְקַחְתָּ, הִשְׁבַּעְתָּ או הִשְׁבַּעְתָּ.

חתייו באה בדגש קל ובשווא בשני המקרים.

ע' גונן: בישיבה רמד דנה המליאה בפרקים א וב של כללי הגרוניים בפועל. ככלל, הדיון היה עקרוני, לא פרטני, ולא הובעה התנגדות לכללים עצמם. ההערות היו הערות ניסוח. בעקבות הערות אלו ובעקבות השגות אחרות שהגיעונו חזרו הכללים לוועדת הדקדוק, ובניסוחם של כמה מהם הוכנסו שינויים. היום אנו מציגים בפניכם ומביאים לאישורכם הן את התיקונים שהוכנסו והן את פרק ג שעניינו השוואים.

אני מבקשת להעיר על כמה מהתיקונים שהוכנסו. כפי שתוכלו להיווכח כשיחולק לכם הניסוח הסופי – או הכמעט סופי – של ספר ההחלטות, הוחלט להשתמש במונחים המסורתיים, כגון תנועה גדולה ותשלום דגש, אך לשים אותם במרכאות.

כאמור בתיקון 11, בעקבות הערת האד' דותן הוחלט שלא לכנות את צורות הפיעל שע' הפועל שלהם מבוטאת בתנועת פתח, כגון בָּרַךְ, בתואר 'צורות מלומדות'. מידע כזה על צורות מלומדות או מוגבהות שעורן בשימוש לא ימצא את ביטויו ברמת הסעיף, אך כאשר תכתב ההקדמה לספר ההחלטות, נמצא את הדרך להבחין בין צורות שנתאשרו בשל שימוש הרגיל בציבור ובין צורות מיוחדות ולא שגרתיות שיש להן ביסוס במקורות.

בפרק ג, סעיף 2ב(3) שונה במקצת נוסח הדברים מן הנוסח שהתקבל בישיבת המליאה רכח. באותה ישיבה נקבע כי בפעלים הִיָּה וְחָיָה צורות הנוכחים והנוכחות בעבר הן הִיָּתָם־ן (לצד הִיָּתָם־ן), חָיָתָם־ן (לצד חָיָתָם־ן), וכך גם נוסח הסעיף במקורו. אולם האד' דותן שלח את התנגדותו לצורות חָיָתָם, חָיָתָן, שהן לדבריו מלאכותיות. לטענתו, שלא כצורה חָיָתָם, הן אינן מתועדות במקרא, והן מנוגדות לכלל הרגיל שלפיו מנוקדת הגרונית בחטף פתח. נוסח הסעיף שוועדת הדקדוק מציעה הוא מעין פשרה, ולפיה ניתנת עדיפות לצורות בחטף פתח, והצורות בחטף סגול מושמות בסוגריים.

מ' בר-אשר: אני מבקש להוסיף שלוועדת הדקדוק הגיעו גם הערותיו של האד' אורנן, אולם אלה התפרשו לוועדה כבעלות אופי דידיקטי גרידא. לא הוועדה ולא האקדמיה באות לכתוב ספר לימוד. הכוונה היא להביא לידי ניסוח הכללים, ומי שיבוא להוציא ספר לימוד על סמך כללים אלו, יעשה זאת בדרך שתיראה לו.

הצעה אחרת – ראייה חדשה וכוללת של כל נושא הגרוניים – הביא לוועדת הדקדוק האד' בן-חיים, ואני מבקשו להציגה כעת בפני המליאה.

ז' בן-חיים: אנחנו אמנם באים לעסוק כעת בסוגיית הגרוניים בפועל, אך שאלת הגרוניים היא שאלה כוללת, ואיננה מצטמצמת לפועל בלבד. השמעתי את הצעתי בוועדת הדקדוק, אך לא ציפיתי להשמיעה כבר במליאה הזאת, ועל כן טרם העליתי אותה באופן מסודר על הכתב.

למן ראשית החייאת הדיבור העברי הוחלט כי הבסיס שלנו הוא הדקדוק המקראי, ולאורך כל השנים נדרש ועד הלשון להתמודד עם בעיית הפער שבין מורשת הדקדוק העברי ובין צורכי המציאות; דברים הלכו והשתנו במהלך עשרות השנים. ספר ההחלטות, הקורם עור וגידים, מטרתו לסכם כמאה שנות החלטות בדקדוק, והוא טעון דיון כללי על דרכה של האקדמיה ועל העקרונות שצריכים לשמש נר לרגליה. הנחת היסוד של בעלי הניקוד המסורתי ברורה: אהח"ע עיצורים הם כיתר העיצורים, אולם שני ייחודים להם: (א) הם אינם נכפלים. ביטול ההכפלה מביא פעמים רבות לשינוי באיכות התנועה שלפני העיצור הגרוני, אף שיש גם מקרים שאין שינוי, כגון בַּעַר, יְבַעַר וכד'; (ב) הם בדרך כלל אינם סוגרים הברה, כלומר אינם מסומנים בשווא. השוואים נחלקים כידוע לשוואים נהגים ושוואים נהגים. השווא בפועל יִשְׁמַר הוא שווא נח, אך מקביל לו חטף פתח בפועל יַעֲמַד. חטף כמוהו כשווא נע. כלומר, העיצור הגרוני הביא להנעת השווא הנח.

במציאות של בעלי המסורה כנראה הגו את עיצורי הגרון, וגם כיום רבים עוד הוגים אותם. אבל חלקים נרחבים בעם אינם נוהגים כן, ועל האקדמיה לשאול את עצמה מה עליה לעשות כדי למנוע את ההידרדרות הגמורה ואת הפיכת העברית למנדאית, לחסרת גרוניים. ברי כי להתלכדות האותיות אהח"ע לא פיללו שוחרי העברית מעולם. מי שאינו הוגה אותן, מקפח את המילה ואת מבנה ומעבירה למשקל אחר. למשל, ההוגה את העי"ן יכול לומר מַעֲמַד או מַעֲמָד, והמילה על תלה עומדת. אך מי שאינו הוגה עי"ן ולא יבטא חטף פתח, יאמר mamad, ולעי"ן לא יישאר כל זכר.

העיצורים הגרוניים מלווים תנועות, ועלינו לוודא שתנועות אלו תבוטאנה. משהו מן הגרוניים תוכל האקדמיה להציל אם תחליט כי לעולם יש לנקד את הגרוניות בחטף ולא בשווא. אינני סבור שעל האקדמיה לחקות את המקרא בכול ולהשתעבד בכל דבר לניקוד המקראי, בשעה שמבטאם של המסרנים היה שונה וניקודם היה מכוון לדבר שונה. מציאות הלשון שלנו שונה, ועל האקדמיה להתאים את החלטותיה לצרכיה. במציאות של חוסר ביטוי הגרוניות יש משום פגיעה במבנה הלשון העברית, והאקדמיה צריכה להיאבק בכך. כמובן, הצעה כזאת צריכה להיבדק, ולא רק במערכת הפועל, אך כפי שהדברים נראים לי, אין בהצעתי שום פגיעה בדקדוק העברי.

אני רוצה לחזור ולהדגיש כי כבר היו דברים מעולם; המליאה כבר החליטה בעבר החלטות שעמדו בניגוד למצוי במקרא, ורק אזכיר את ההחלטות בדבר ביטול צורות ההפסק, בדבר איריפוץ של בגדכפ"ת בראש מילה כשהמילה הקודמת נסמכת לה ומסתיימת בתנועה ובדבר דיגוש היו"ד השוואית אחרי מ"ם השימוש. אין לפחד להעז ולשנות, אך יש לבחון ולבדוק היכן לשים את הגבול.

מ' בר-אשר: האד' בן-חיים מציע כאן הצעה בעלת אופי כולל בנושא הגרוניים. כדי לקיימם הוא מציע להנהיג בהם תמיד חטף במקום שווא. בוועדת הדקדוק דנו בהצעתו בקצרה, ואילו כאן במליאה אני מציע שנקיים בה דיון מקיף ומדויק. אם תתקבל הצעתו, תהיה לכך השפעה לא רק על כללי הגרוניים בפועל, אלא גם על נטיית השם וגם על מבטאן הנהוג של מילים – מקראיות וחדשות כאחד – כגון **מַעֲבָרָה**, **מַעֲבָרָה**, **שדיגן** להפוך ל**מַעֲבָרָה**, **מַעֲבָרָה**.

ז' בן-חיים: בהחלט ייתכן שמלכתחילה הקביעה **מַעֲבָרָה**, כמו **מַעֲבָר**, הייתה טובה יותר, אך אינני מציע לשנות מילים מקראיות או מילים משמשות. אני עוד מבקש להוסיף כי ההצעה שלי נוגעת גם לכללי תשלוּם הדגש. על פי הכללים היום יש לומר **בְּאֵר**, **בְּאֵר** אבל **בְּעֵר**, **בְּעֵר**. כשאין מבטאים את העי"ן התוצאה היא שאומרים **biyur**, כאילו בשם מגזרת עו"י עסקינן. אני חושב אפוא שיש לשקול את הניקוד **בְּעֵר**, **בְּעֵר**. אינני רואה בזה מהפכה.

מ' בר-אשר: האד' בן-חיים, כיוון שגלית את אוזני שעליך להקדים ולצאת את הישיבה, אני מציע שכעת נדון בסעיפים שעל סדר היום, והדיון המפורט בהצעתך יתקיים באחת מישיבות המליאה הקרובות.

א' אלדר: אני חושב שהשיטה שנקטה האקדמיה, לרדן בגרוניים קבוצות קבוצות – תחילה בפועל, אחר כך בשם – היא הדרך הנכונה. לא החוקים הפונולוגיים חשובים, אלא מעמד הגרוניים בחיי המעשה. הרי בחוקים עצמם אנחנו נדרשים לפעמים לעשות דבר והיפוכו, כמו בעניין שנידון היום – הבחנה בין כללי ה"א הידיעה ובין השמות נהג, **שען**, פחח ודומיהם. אותו חוק פונולוגי מתפרש אחרת בשמות הללו ובכללי ה"א הידיעה בשל מעמד השונה, כדברי האד' בלאו. דרך זו, שאין בה עקיבות, מביאה להרס החוק הפונולוגי. אילו באנו לקבוע חוקים פונולוגיים, לא היה צורך לרדן אחר כך בצורות הפועל מאחר שאלה היו נגזרות אוטומטית מהחוק התאורטי. אני מבקש כעת להתייחס לבעיית ניסוח. בסעיף 11 לפרק ב, הסעיף שהושמטו ממנו בעקבות הערת האד' דותן המילים "צורות מלומדות", נאמר "יש הנוקטים". זהו ניסוח שאינני מבין את פירושו. מי נוקט צורות אלו? האם הן מותרות או פסולות?

מ' בר-אשר: אני חושב שהערת האד' אלדר במקומה. ישנו אוסף של ניסוחים חלופיים, כגון "במקרא כך", "צורות מלומדות", "יש הנוקטים", המעידים על עמדת המנסחים. לעתים צורה מסוימת עדיפה, ולעתים מכירה האקדמיה בצורה כלשהי רק בדרך השתיקה. מכל מקום אלה הן בעיות ניסוח, וכשנתקרב לנוסח הסופי נצטרך לתת עליהן את הדעת.

ג' בירנבאום: כוונתנו ב"יש הנוקטים" לומר שזו איננה דרך המלך; איננו ממליצים עליה, אבל בוודאי גם איננו פוסלים אותה. דברינו אמורים כמובן בשימוש הרגיל של פעלים אלו, ולא בצירופים קפואים, כגון 'מי שפָּרַף'.

א' אבנר: אם כן על הדברים להתנסח אחרת. חשוב להבהיר כי בביטויים כבולים, כגון 'מי שפָּרַד' או 'שנה ופָּרַש', אין למעשה דרך אחרת. מי שיאמר 'מי שפָּרַד' או 'שנה ופָּרַש' יהיה מן המתמיהים.

י' בלאו: גם אם יהיה מתמיה, לא יימצא טועה. לכן לא הייתי מעיר על ביטויים קפואים. די שאנו מזכירים כי הצורות האלה קיימות.

גב"ע צרפתי: אני מבקש להעיר הערה כללית. הבעיות שאנו מתחבטים בהן נובעות מן ההתפתחות הלא-נורמלית של העברית. בלשונות אחרות אנשים דיברו, והכתיב התאים עצמו אט אט, ותמיד באיחור זמן, לדיבור. בלשונות אחדות כמו ספרדית, איטלקית ורוסית – יותר, ובשפות אחרות כמו צרפתית ואנגלית – פחות. אך תמיד הייתה התקדמות כלשהי. אצלנו הכול קפא. לאור זה היינו צריכים להשתדל להיות ליברלים ולשנות לאט לאט, בהעזה מסוימת, את מה שהיה אמור להיעשות במהלך הדורות באופן טבעי.

מ' בראש: נחתום את הדיון בהצבעה על הכללים שלפניכם. את הצעתו של האד' בן-חיים נפיץ בין חברי האקדמיה בכתב, ונקיים עליה דיון באחת הישיבות הקרובות. תוצאות ההצבעה כעת תהיינה אפוא על תנאי. רק אם לא תקבל המליאה את הצעת בן-חיים, תקום הצבעתנו זו.

כללי הגרוננים בפועל התקבלו בהצבעה ברוב גדול.

ד. מילים בשימוש כללי

הודעת הוועדה למילים בשימוש כללי

1. רְשׁוּם יוֹמָנִי, רְשׁוּם בְּיוֹמָן – logging
2. מְעוֹן סְיוֹעַ – hostel
3. מְסָפֵחַ – insert
4. תְּמִזְגֵת – יין גָּנְרִי
5. מְשֻׁקְלֵת נְיָר – paperweight
6. תְּמָלִיא – pie
7. שְׂוֹק בְּטֵלְפוֹן – telemarketing

רקע

1. רְשׁוּם יוֹמָנִי, רְשׁוּם בְּיוֹמָן – logging
הבקשה למונח עברי באה ממפיקה ברשות השידור.
- משמע המונח: הדיווח שנכתב לאחר כל משדר – מתי היה כל שלב בתכנית, כמה זמן ארך, מתי היו פרסומות וכיוצא באלה.

בוועדה נאמר שהמונח העברי יכול לשמש לכל רישום שוטף של פעילות, כגון בבית חולים. הוחלט שלא לחדש מילה, אלא לקבוע את הצירופים האלה: רְשום יוֹמְנִי, רְשום בְּיוֹמָן.

2. מְעוֹן סְיוֹעַ – hostel

המונח חוסטל מציין מעון של קבע לנכים או למגובלים מבחינה נפשית או שכלית (כגון אוטיסטים).

בדיון הועלו הצעות מהצעות שונות ובהן: בית צור, בית משגב, בית מִפְתָּח, מְעוֹן, מְעוֹן מוֹגן (מן ההצעה הזאת הובעה הסתייגות משום שנראה כי דיור מוגן פירושו שהוא מאובטח), עֲצָמָאִית, עֲצָמָאוֹן, בית חוֹסִים, מְעוֹן פִּיקוּחַ, מְעוֹן מְשׁוּלָב (משום שהוא משולב בקהילה); מְחוּס (רמז למעון ולמחסה – הצעת אמציה פורת לאחר הישיבה).

הוועדה קיבלה את ההצעה מְעוֹן סְיוֹעַ הן משום שהיא עשויה לשמש שם לכל המעונות המסייעים שמטרתם לאפשר עצמאות יחסית לתגוררים בהם, הן משום שהמונח נִיטרלי.

3. מְסַפֵּחַ – insert

דף פרסומת או דף אחר המצורפים לכתב עת או לעיתון.

הצעת הוועדה מְסַפֵּחַ מלמדת על היותו של הדף נספח, ויש בה גם רמז להיותו בלתי רצוי.

עוד עלו ההצעות האלה: תוֹסֵפֶת פְּרָסוּם, פְּרָסוּם נִתְחַב, תְּחִיב, תְּחִיב פְּרָסוּם.

הערה: בוועדה למונחי הספרנות (בישיבה במרחשוון התשנ"ט) נדון המונח הזה ועמו המונח flier, flyer (בלשון הדיבור באנגלית), שפירושו דף פרסום או דף תעמולה המופץ בתיבות הדואר. נתקבלה המילה דָפוֹן תמורת המונחים insert, flyer, flier.

4. תְּמִזְגָת – יין גִּנְרִי

מדובר ביין שהוא תערובת של יינות. בפי המשתמשים: יין גִּנְרִי.

הוחלט לקבל את המונח תְּמִזְגָת על משקל תְּעַרְבָת במוצק.

5. מְשֻׁקֶלֶת נָר – paperweight

מדובר בחפץ לשימוש משרדי: אבן או גוש מתכת המושמים על ניירות, כדי שלא יתפורו.

במילון אברֶשׁוֹן מובא הערך אָבֶן אָבֶף (מארמית, בבא בתרא סט ע"א: אָבֶנִי דְאָבֶפָא – אבנים שהיו מניחים על העומרים שנקצרו שלא יפורם הרוח).

עוד עלו ההצעות האלה: מְכַבֵּד, מְכַבֵּדָת, אָבֶפָת, אָבֶן נִטְל, אָבֶן פְּבֵד, אָבֶן פְּבֵד.

ההצעות מְכַבֵּד, מְכַבֵּדָת הוסרו מאחר שהמילים הללו הוראתן 'מטאטא'.

א' פורת העיר (בכתב) כי המונח 'משקולת נייר' עשוי להתפרש כמשקולת עשויה נייר.

6. תְּמִלְיָא – pie

פאי הוא בסיס של בצק הממולא בתפוחים, באוכמניות, בגבינה וכיוצא באלה.

בישיבת הוועדה מתמוז התשנ"ח הוחלט שכל סוגי הבצקים שמהם עשוי מאכל ממולא ייקראו תְּמִלְיָא.

המונח הובא למליאה רמג, ולבקשת מ' זמלי הוחזר לוועדה. לטענתה, לפי הצעת הוועדה גם פְּרוֹכִית (שטרודל) תיקרא תְּמִלְיָא תְּפּוּחִים. לדבריה, אפשר להשתמש במונח קְלִתִּית (נקבע בעבר ל-tartlet במשמעות מאפה בצורת קלת [=סל] קטנה, שממלאים אותו בשר, כבד, פֵּרוֹת וכד'). המונח קלתית אף משמש בספרי אפייה ובישול לציון הבסיס העשוי בצק.

בדיון חוזר בוועדה (כסלו התשנ"ט) אמרה ר' סליג שבמונחי כלכלת הבית (תשל"ח) נקבע המונח מְלִיא (עלי ירק ממולאים בשר, אורז וכיו"ב - stuffed vegetables). מכיוון שלירקות הממולאים ולעוגות הממולאות כבר נקבעו שמות עבריים, נותר לקבוע שם לפאי בלבד. הוועדה עמדה על הצעתה תְּמִלִיא תמורת pie.

7. שיווק בְּטֶלְפוֹן – telemarketing

"שיווק בטלפון [telemarketing]: שיטת שיווק שבה הטלפון משמש אמצעי פעיל לקידום מכירות, או שבאמצעותו מתקבלת תגובה למאמצי המכירה. במקרה האחרון הטלפון משמש אמצעי תשובה, כולל קבלת הזמנות, בירורים ומתן מידע בתשובה לפרסום, וכן קבלת בקשות ותלונות של הלקוחות" (מתוך "שיווק ופרסום מאלף עד תו" מאת איתן אבניאון). ההצעות שהועלו בוועדה: שְׂוֹק גְּשִׁיר (נדחה), שכן שיווק ישיר הוא direct marketing – מכירה במישרין מן היצרן לצרכן), טֶלְמָכָר (נדחה בשל היותו מבנה כלאיים לועזי-עברי). התקבל הצירוף שְׂוֹק בְּטֶלְפוֹן; האדם העוסק בכך הוא מְשִׁק בְּטֶלְפוֹן.

מ' בראשור: לפנינו שבע מילים בשימוש כללי. נדון תחילה בארבע הראשונות.

א' אבנר: אף שאני חבר הוועדה, עלה כעת על דעתי כי יש למונח logging שימוש בתחום המחשב. ראוי לבדוק אם עוד לא נתחדש לו שם.

ג' בירנבאום: במונחי עיבוד נתונים logger הוא רושם אירועים.

א' אבנר: רציתי להעיר גם על hostel. זה המתואר בדברי הרקע הוא רק אחד מסוגי ההוסטלים. גם אכסניית נוער היא הוסטל לצעירים, וגם מה שמכונה half-way house, מעון המיועד לאסירים על סף שחרור, הוא הוסטל. השאלה היא אם כדאי לייחד לכל אחד מן הסוגים האלה שם אחר או אם עדיף למצוא שם כולל. אשר ליין גְּנִיר, נדמה לי שיש כאן אי-הבנה. עד כמה שידעתי מגעת, יין גנרי הוא יין זני דווקא, יין מזן אחד, ולא יין שכמה זנים מזוגים בו.

ר' סליג: ייתכן שזו המשמעות המילולית של המונח, אך כפי שהבנו, לא זו משמעותו כפי ציבור הייננים. כך לפחות למדנו מן השואל שהוא כתב לענייני יינות. הצעה אחרת למונח הציעה הגב' זמלי: יין רב-זני.

א' אבנר: יש לשאול יינן מוסמך.

[חערת העורך: האד' אבנר ביקש לחער כי לאחר הישיבה התברר לו שיינן גנרי הוא יין שסוגו קבוע, בין שיש בו זן אחד ובין שיש בו זנים הרבה.]

א' מגד: ראשית, רישום יומני איננו מונח, אלא ביאור או תיאור. שנית, מרבית ההוסטלים בעולם הן אכסניות המיועדות לסטודנטים ולנוודים. אלה מלונות מסוג נמוך, אבל אינם מעוניינים סיוע. כיצד אפוא יוחלט באופן גורף כי hostel הוא מעון סיוע?

י' בלאו: עלינו לזכור שאנחנו באים לתרגם מונח אנגלי בהקשר מסוים, ולא בכל הקשריו. גם אם המילה hostel משמשת באנגלית בהקשרים רבים ושונים זה מזה, אנו באים כעת למצוא מונח מתאים להקשר המסוים של 'מעון קבע לנכים ולמוגבלים', ומעון סיוע יפה לשימוש זה. ככלל אני מעדיף לטבוע מילים וביטויים מן הסוג הזה מלהמציא מילה חדשה לכל מושג שצץ ועולה חדשים לבקרים.

ק' כ"ץ: למונח השני אני מציעה את השם הניטרלי מעונית. למונח השלישי – פרסומון. גם אם רוב הציבור אינו רואה את הדפים המצורפים בעין יפה, אינני חושבת שהאקדמיה רשאית להביע דעה ולרמוז לאופיו השלילי בהציעה מספח.

ר' סליג: לא תמיד מדובר בפרסום. זו יכולה להיות גם תעמולה.

ק' כ"ץ: גם תעמולה היא סוג של פרסום.

י' רצהבי: אני מציע למונח השני משגב לחוסים. חוסים נזקקים לסיוע, לעזרת אחרים, לביטחון. כך למשל "אחסה בסתר כנפיד" (תהלים סא, ה) וכן במקומות רבים. ברי כי מספח למונח השלישי איננו טוב. אני מציע פשוט ספח.

ש' אירמאי: המונח logging קיים ברישום מהלך קדיחת בארות, ואני מציע לבדוק אם המונחים המוצעים רישום יומני או רישום ביומן אינם סותרים קביעה קודמת במונחי ההידרולוגיה או תורת הקרקע.

ההצעה מעון סיוע אינה נראית גם לי. אני מציע תחתיה מעון חוסים. המילה בטכנולוגיה ל-insert היא תְּחִיב. כאן אין מדובר בדבר טכני, ולכן אינני מתנגד להצעה מספח, אך כדאי לדעת שהמילה תְּחִיב קיימת. אשר ליין גנרי, אני מצטרף לחששו של האד' אבנר שאין מדובר בתמזוגת. בעולם התרופות ישנו מושג דומה: תרופה גנרית. לכן רצוי לבדוק היטב לפני שמחליטים. אני מציע להחזיר את המונח לוועדה.

ר' אלמגור-רמון: ביררתי עכשיו עם הכתב לענייני יינות, והוא עומד על דעתו שייך גנרי, למרות מה שמשתמע מן השם, הוא יין העשוי מכמה זני ענבים. אין כאן עירוב של יין ביין; עוד לפני שהיין מופק מערבבים את סוגי הענבים השונים זה בזה.

א' חזן: ההצעה רישום ביומן טובה מרישום יומני, אולם אין בה משום מונח ולפיכך אינה צריכה אישור. כשאני רושם ביומן הרי זה רישום ביומן, והוא קיים בין שאנחנו מאשרים אותו ובין שלא.

אשר למעון סיוע, עד לפני עשרים שנה עוד השתמשו בספרות בצירוף בית מחסה, ואינני רואה סיבה להחליפו.

למספח אני מתנגד כלה ונחרצה. נִנְקָן למילה והנה מספח. אולי ההצעה דְּפוֹן, שהתקבלה במונחי הספרנות, טובה יותר.

אף שמדובר בעירוב ענבים שונים ולא במזיגת יינות שונים, ההצעה תמוזגת יפה בעיניי, אלא אם כן יתברר שמדובר ביין מזן אחד.

ג' בירנבאום: אני רוצה להגיב על הטענה שרישום ביומן איננו מונח. ראשית, אינני מכיר הגדרה מדויקת להבחנה בין מילה למונח. שנית, הוועדה איננה הוועדה למונחים בשימוש כללי, אלא למילים בשימוש כללי. שלישית, לית מאן דפליגי כי logging הוא מונח. אנו יכולים לבוא ולקבוע כי את מה שמביעה האנגלית באמצעות logging, מביעה העברית באמצעות רישום ביומן, וכי אין צורך בחידוש מילה. כך עשינו פעמים רבות בעבר, למשל בקביעה כי פרימריס הן בחירות מקדימות. אך אינני מביין את הטענה כי התחליף העברי איננו מונח ולכן אל לנו לדון בו. חובה עלינו לספק תחליפים עבריים למילים לוועיות שאנו סבורים שצריכות לתחליפים, ועלינו לספקם בדרך הנראית לנו, אם בדרך של חידוש מילה, אם על ידי דלייה מן המקורות ואם על ידי צירופן של מילים קיימות לצירופים חדשים. חשוב לבוא לציבור ולומר לו מהו התחליף העברי שהאקדמיה ממליצה עליו.

י' רצהבי: מאחר שהתברר כי אין מדובר במזיגה של יינות שונים, אלא בהכנת יין מסוגי ענבים שונים, אין התמוזגת טובה. במקורות אנו לומדים על פיטום הקטורת, היינו הכנתה ממיני בשמים שונים, ולכן אני מציע יין מפוטם או יין פֶּטוּם.

א' טריינין: המתאכסן בהוסטל לא היה רוצה לבלות זמנו בבית מחסה או במעון סיוע. יש בכך עלבון גם לבריאיים וגם לחולים. אני מציע אפוא אכסנית בשביל סוגי ההוסטלים השונים, וישמחו בה גם הנכים וגם התרמילאים. אשר ל־insert, הצדק עם האד' אירמאי. מונח זה משמש הרבה במדע ובטכנולוגיה, ונראה שתִּחַיב מתאים לכל השימושים. רק לא מספח.

א' יבין: צריך להביא בחשבון שמעון הסיוע איננו מסייע לאיש. זהו מעון לחוסים, מעון חסות, מעון מחסה וכיו"ב, אך אין זה מעון לשם סיוע.

מ' בריאשר: אני רוצה להעיר על ההצעות שמופיעות בהן המילים חוסים, מחסה וכד'. אין להתעלם משיקולים מן הסוג של מילים טעונות. מילה טעונה היא זו המתפרשת על ידי הציבור כפוגעת. כך הפך השמש לשרת ואחר כך לעובד תחזוקה. גם השרברב כבר אינו אינסטלטור כי אם עצמאי.

אנו מגיעים כעת לשלב הסיכום וההצבעה. למונח הראשון logging הוגשו ההצעות רישום יומני ורישום ביומן. הצעה אחרת היא להסיר את המונח מסדר היום ולהחזירו לוועדה. נצביע תחילה על שתי האפשרויות הללו. אם יוחלט שלא להחזירו לוועדה, נצביע על קבלת אחת החלופות המוצעות או שתיהן.

הצבעה

בעד החזרת המונח לוועדה למילים בשימוש כללי - 2

נגד החזרתו לוועדה - 12

- בעד רשום פּיומן, רשום יומני - 2
 בעד רשום פּיומן בלבד - 16
 הוחלט: רשום פּיומן (logging).

מ' בראשור: ל-hostel הועלו כמה וכמה הצעות. הצעת הוועדה היא מעון סיוע. הצעות אחרות היו מעונית, אכסנית, משגב לחוסים, מעון חוסים.

א' מגד: יש לי הצעה נוספת. מאחר שגם אכסניה איננה במקורה מילה עברית אלא יונית, אני מציע להשאיר הוסטל בלועזית.

מ' בראשור: זוהי הצעה מרחיקת לכת, ולכן אעמיד אותה להצבעה תחילה. אם לא תתקבל, נצביע על ההצעות העבריות.

הצבעה

- בעד הנחת מונחי עברי - 15
 בעד השארת המילה הוסטל בלועזית - 4
 בעד מעון סיוע - 5
 בעד משגב לחוסים - 2
 בעד מעון חוסים - 3
 בעד מעונית - 6
 בעד אכסנית - 6

מ' בראשור: נצביע שוב על שלוש ההצעות שקיבלו את מרב הקולות. מן הראוי לדעתי שהחלטה שתפול תתקבל במליאה בקולות רבים, ולא על חודו של קול.

ק' כ"ץ: מה תהיה צורת הרבים של אכסנית? צורת הרבים הטבעית אכסניות מזדהה עם צורת הרבים של אכסניה, ויש להביא זאת בחשבון.

הצבעה

- בעד מעון סיוע - 6
 בעד אכסנית - 3
 בעד מעונית - 11

הוחלט: מעונית (hostel) בהקשר המצומצם של מעון קבע לנכים או למוגבלים מבחינה נפשית או שכלית).

מ' בר-אשר: במקום הצעת הוועדה מְסַפֵּחַ ל־insert הועלתה ההצעה לאמץ את המילה תְּחִיב, שכבר אושרה בעבר כמונח מקצועי. כן נשמעו ההצעות פְּרִסוּמוֹן, סְפָח, דְּפוֹן. כיוון שתְּחִיב הוא מונח קיים, אעביר אותו לראש ההצבעה.

הצבעה	
11 -	בעד תְּחִיב
1 -	בעד מְסַפֵּחַ
1 -	בעד סְפָח
2 -	בעד פְּרִסוּמוֹן
0 -	בעד דְּפוֹן

מ' בר-אשר: נצביע רק על קבלת תחייב או על אי-קבלתו.

הצבעה	
13 -	בעד תְּחִיב
2 -	נגד תְּחִיב

הוחלט: תְּחִיב (insert) במשמעות דף פרסום וכיו"ב המצורפים לכתב עת או לעיתון.

[חצרת העורך: בשנת התשס"א בישיבה רנה הוחלט: דף פְּרִסוּם, עֶלוֹן פְּרִסוּם (insert, flier), אך בתחום הפרסום גם תְּחִיב (insert).]

מ' בר-אשר: אני מקבל את הבקשה להחזיר את יין גנרי לוועדה למילים בשימוש כללי לשם בירור יסודי של משמעות המונח. נעבור לשלושת המונחים האחרונים.

ר' סליג: אשר למילה paperweight, אני רוצה להעלות את הצעותיו של האד' קיסטר, שנעדר בשל שירות מילואים: אָבֵן אֶכְפָּה, אָבֵן כְּבֵד, אָבֵן נִטְל. האד' פורת טען בוועדה שכבר ארבעים שנה הוא מלמד את תלמידיו אָבֵן אֶכְפָּה. לדבריו הם מקבלים את הצירוף בלא הסתייגות ומשתמשים בו.

י' בלאו: הכבואה משקולת נייר אינה טובה בעיניי. עדיף לבחור כמונח אחר.

ש' אירמאי: telemarketing הוא לאו דווקא שיווק בטלפון. היום הוא נעשה גם במחשב ובאינטרנט, והצעת הוועדה שיווק בטלפון אינה טובה דו"ה. בעבר היו מקרים שהמרנו את הרכיב הלוועזי tele- בִּרְחָק, ואני מציע לעשות כן גם הפעם. הצעתי היא אפוא שיווק רחוק.

גב"ע צרפתי: רבים מהמונחים אינם משמשים במשמעותם המילולית, ואינני רואה בכך בעיה. היתרון של שיווק בטלפון הוא שבדומה לרישום ביומן גם הוא אינו נחזה כמונח, אלא כעברית כללית.

גם דעתי אינה נוחה מהבכואה משקולת נייר. אין כאן כל מעוף או דמיון. אולי הסופרים והמשוררים שבינינו יכולים להושיענו מהצעות משעממות מעין אלה.

א' מגד: מאחר שמְכַבְּדָת, שהוראתה 'מטאטא', תפוסה בעברית, אני מציע מְכַבְּדָה.

ש' שרביט: אני מציע לכך מְכַבְּדָת.

ד' טלשיר: ההצעה מכבדה טובה בעיניי, אבל אם תחליט האקדמיה ללכת בכיוון של משקולת נייר, אפשר לקבוע משקולת לנייר, ובכך לפתור את הדו-משמעות שעמד עליה האד' פורת: משקולת לנייר או משקולת מנייר.

א' ממן: חששו של האד' פורת איננו מוצדק, שהרי חשש זה קיים לכאורה גם במילת המקור שבאים לתרגם – paperweight. מכל מקום, אני מצדיף את המילה משקולת סתם. המאזין כבר יבין במה מדובר.

אשר להערתו של האד' אירמאי על telemarketing, לצד שיווק בטלפון אפשר לאשר גם שיווק במחשב וכיו"ב.

ש' אירמאי: אני מציע ל־paperweight מְשַׁקֵּל.

א' חזן: אשר ל־pie, בהצעת הגב' זמלי קלתית, הצעה שנדחתה בוועדה, יש דמיון ויופי, ואני מציע לשקול אותה.

ר' סליג: הבעיה היא שיהיה בכך משום שינוי קביעה. מילה זו קבועה כבר ל־tartlet.

א' מגד: אני מציע תְּמַלִּית במקום תמליא.

מ' ברי־אשר: בכך אתה מעביר את השורש מגזרת ל"א לגזרת ל"י. יש בכך קושי, אם כי יש ויש כיוצא בו, שהרי יש גם מְלוּי.

א' טריינין: מבנה הכלאיים טְלֶמְכֶר אינו מפריע לי. יתרונו בהיותו קליט. איש המקצוע יכול להיקרא טְלֶמוֹכֶר.

י' רצהבי: paperweight איננה אלא אבן קטנה, ולכן המכבדה, מלשון כובד, אינה נראית לי מתאימה. גם המשקולת אינה טובה מאחר שאינה משמשת למשקל. אני מציע אבנית.

א' אבנר: אבנית תפוסה למה שמתאסף בקומקום.

לגבי pie, נדמה לי שסיכום הדברים בוועדה היה שונה. הפאי איננו אלא אפנה. היום זהו פאי, מחר זהו מאכל אחר במתכונת דומה. לכן הצעתי בוועדה – ואני מציע גם

כעת – להרחיב את המשמעות של תמליא לכל מאכלי הבצק הממולא, ולא לקבוע אותו לפאי בלבד.

מ' בראשור: אם אין הערות נוספות, אנו מגיעים לשלב הסיכום וההצבעה. חלף משקולת נייר, הצעת הוועדה ל-paperweight, הוצעו ההצעות משקולת, משקול, מכבדה, מכבודת, אבן אכף או אכפה.

הצבעה

בעד מְשָׁקֶלֶת או מְשָׁקֶלֶת נִיָּר – 5

נגד – 9

בעד מְשָׁקוּל – 4

נגד – 9

בעד מְכַבְּדָה – 7

נגד – 6

בעד מְכַבְּדָת – 1

נגד – 8

בעד אַכְפָּה – 6

נגד – 8

בעד אָבֵן אָכָף – 2

נגד – 8

מ' בראשור: רק מכבדה זכתה ליותר תומכים ממתנגדים. אני מעלה אותה אפוא שנית להצבעה.

הצבעה

בעד מְכַבְּדָה – 10

נגד – 6

הוחלט: מְכַבְּדָה (paperweight).

מ' בראשור: שתי ההצעות ל-pie הן תמליא, תמלית. קלתית כאמור תפוסה לדבר אחר.

הצבעה

בעד תְּמָלִיא – 15

בעד תְּמָלִית – 2

הוחלט: תְּמָלִיא (pie).